

OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

**ŠOLSKO SELEKCIJSKO TEKMOVANJE S PODROČJA SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2025/2026**

1. in 2. letnik – gimnazijski programi
1. in 2. letnik – srednji strokovni programi

Andrej Rozman Roza, ilustrator Damijan Stepančič: *Živalska kmetija*

Ta obrazec po tekmovanju vstavite v žigosani list A3, na katerega je tekmovalec napisal razlagalni spis. Obrazca ne ločujte od spisa, da ne pride do zamenjave.

IME IN PRIIMEK TEKMOVALCA (ali šifra): _____

Ime in priimek ocenjevalca: _____

DOSEŽENE TOČKE: A: _____ B: _____ C: _____ Č: _____

Kriterij	
A Razumevanje – do 20 točk	Doseženo število točk
Predstavitev Majorja in njegove vloge (upoštevajoč odlomek z ilustracijo in celotno besedilo) – do 10 točk	
Povzetek vsebine govora – do 4 točke	
Odziv drugih živali – do 6 točk	
SKUPAJ A	

B Uporaba književnega znanja – do 10 točk	Doseženo število točk
Poimenovanje, navedba in pojasnilo treh jezikovno-slogovnih sredstev – do 6 točk	
Ustrezna raba literarnovednih pojmov – do 4 točke	
SKUPAJ B	

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 točk	Doseženo število točk
Izbira odziva ene od živali in utemeljitev – do 3 točke	
Presoja o razlogih sodobnega človeka za upor proti oblasti in utemeljitev – do 5 točk	
Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – do 2 točki	
SKUPAJ C	

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 točk	Doseženo število točk
Upoštevana ustrezna zgradba – do 3 točke	
Upoštevana jezikovna pravilnost – do 4 točke	
Upoštevana slogovna ustreznost – do 3 točke	
SKUPAJ Č	

Pripombe, komentarji (ocenjevalec lahko zapiše svoja opažanja, ki so podlaga za razpravo komisije):

Datum:

Predsednik šolske komisije:

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

1. in 2. letnik – gimnazijski programi 1. in 2. letnik – srednji strokovni programi

Andrej Rozman Roza, ilustrator Damijan Stepančič: *Živalska kmetija*

A Razumevanje književnega besedila – do 20 točk

Tekmovalec/tekmovalka v spisu:

- **predstavi Majorja in njegovo vlogo, upoštevajoč odlomek z ilustracijo in celotno besedilo – do 10 točk;**

Za poglobljeno in celovito predstavitev Majorja, ki upošteva tako odlomek z ilustracijo kot tudi celotno besedilo – do 6 točk;

za manj poglobljeno in enostavnejšo predstavitev, ki vključuje zgolj en vidik (npr. značajska oznako brez komentarja likovne upodobitve) – do 3 točke;

za vsebinske napake oziroma pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

Npr.: Major je najstarejši in izkušenejši prašič na Janežičevi kmetiji. Od vseh edini razume, da so živali izkoriščane in živijo v nevzdržnih razmerah, zato jih nagovori in pozove k uporabi. V odlomku se izkaže za zelo modrega in razmišljujočega, saj se sprašuje o naravnem redu. Ugotavlja, da narava živalim ponuja dobre pogoje za dostojno življenje. Je tudi odličen govorec, ki s svojim govorom spodbudi živali, da še same začnejo razmišljati o svojem položaju. Na dveh zaporednih sličicah je prikazan kot postaran, njegove oči izžarevajo utrujenost in razočaranje. Iz ust se mu cedi slina, kar daje bralcu nelagodni občutek in še podkrepi idejo o njegovi nemoči. Ker kmalu po tem govoru umre, se njegova podoba v besedilu ne spreminja kaj dosti. Ilustracije poudarjajo njegovo starost in obnemoglost.

Za predstavitev njegove vloge v odlomku in v celotnem besedilu – do 4 točke;

za vsebinske napake oziroma pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

Npr.: Njegova vloga v zgodbi je predvsem ta, da s svojim govorom sproži upor živali proti izkoriščevalskemu kmetu Janežiču. Ko jim pove, da se je v svojih sanjah spomnil uporniške pesmi, jih spodbudi, da začnejo prepevati skupaj z njim. Po njegovi smrti živali oblikujejo gibanje animalizem, ki temelji na načelih njegovega govora. Tako zaneti pravo revolucijo ...

- **povzetek vsebine govora – do 4 točke;**

Za ustrezen in celovit povzetek govora – do 4 točke;

za nejasen, posplošen povzetek oz. dobesedno obnavljanje odlomka se odšteje ustrezno število točk.

Npr.: Major začne svoj govor z nagovorom živali, ki jih imenuje za tovarišice, s čimer poudari njihovo medsebojno kolegialnost in zaveznitvo. Nato jim pojasni, da je v dolgem življenju, ki ga je bil deležen, imel priložnost dobro spoznati razmere, v katerih živijo. Izpostavi kratkost in bednost njihovega suženjskega življenja. Kot krivca za tako situacijo označi človeka, zato predlaga, da bi se ga znebili, saj meni, da slovenska zemlja omogoča dostojno življenje vsem. Svoj govor konča s pozivom k upor, človeka (bitje, ki hodi po dveh nogah) pa označi za sovražnika ...

- **pojasnitev odziva drugih živali – do 6 točk;**

Za ustrežno in poglobljeno utemeljitev, ki vključuje odzive več živali – do 6 točk;

za splošno, enostransko pojasnitev odziva drugih živali oz. natančnejšo pojasnitev odziva ene živali – do 3 točke.

Npr.: Na Majorjev govor se prvi odzovejo prašiči, saj ob njegovi smrti, ki nastopi kmalu po tem, sklenejo, da je treba njegovo idejo o upor razširiti med druge živali. To dojemajo kot svojo dolžnost, zato začnejo nagovarjati živali, da se uprejo krutemu gospodarju. Prašiči razumejo sebe kot najpametnejše, zato se okličejo za voditelje uporniškega gibanja, po spopadu počastijo mrtve tovariše in vzpostavijo nova pravila. Druge živali se večinoma podredijo volji prašičev – to zlasti velja za ovce in kokoši, ki se ne upirajo novim pravilom, ampak se podredijo ukazom in jih ubogljivo izpolnjujejo. Med odzivi drugih živali izstopa Mojzesov, ki se ne strinja z idejo upora, saj meni, da je treba biti pokoren človeku, da si po smrti pridobi pravico do onstranstva oz. t. i. sladkorne gore ...

B Uporaba književnega znanja – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka v spisu:

- **poimenuje, navede in pojasni tri jezikovno-slogovna sredstva – do 6 točk;**

Za poimenovanje in navedbo posameznega sredstva – 1 točka, do največ 3 točk;

za pojasnilo posameznega navedenega sredstva – 1 točka, do največ 3 točk.

Npr.: Major svoj govor začne z nagovorom »Tovarišice živali!«, s čimer postavi živali v enak položaj in jim da občutek, da so skupaj v istem boju. Tako si jih že na začetku pridobi na svojo stran. Pomembno vlogo imajo tudi retorična vprašanja, na primer ko sprašuje, ali je za njihovo bedo kriv naravni red ali revščina dežele. Ta vprašanja so zastavljena tako, da živali same pridejo do zaključka, ki ga Major želi, in sicer da je za vse trpljenje kriv človek. V govoru uporablja tudi nasprotja, kot so človek – žival ali sovražnik – prijatelj. S tem še bolj poudari razkorak med njimi in človekom in da živalim jasno vedeti, da imajo skupnega sovražnika.

- **v spisu uporablja literarnovedne pojme – do 4 točke.**

Za ustrezno, dosledno in natančno rabo literarnovednih pojmov (npr.: strip/stripovska pripoved, satira, alegorija, utopija, distopija, priredba, snov, motiv, tema, ideja, dogajalni čas, dogajalni prostor, sličica/kader, kompozicija, slog in jezik, pripovedne/književne osebe/like) – do 4 točke;
za neustrezno, nedosledno in manj natančno rabo pojmov in napačne podatke oziroma za nepoznavanje se odšteje ustrezno število točk.

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka v spisu:

- **izbere odziv njemu/njej najbližje živali in izbiro utemelji – do 3 točke;**

Za izbor živali, katere odziv na Majorjev govor mu/ji je najbližji – 1 točka;
za utemeljitev svoje izbire – do 2 točki.

Npr.: Na Majorjev govor se živali odzovejo zelo različno. Večina ga posluša z zanimanjem in navdušenjem, saj v njih vzbudi upanje, nekatere, kot sta osel Benjamin in mačka, pa so bolj zadržane. Benjamin namreč dvomi, da se bo prihodnost, o kakršni govori stari Major, zares spremenila na bolje. Ravno zaradi tega mi je najbližji njegov odziv – ne zato, ker bi bil ravnodušen, ampak ker razume, da so spremembe zahtevne in da živali pogosto ponavljajo že znane napake. Ravno tako me je prepričalo njegovo ravnanje, saj se ne pusti zaslepiti velikim besedam in ostaja razumen tudi takrat, ko drugi slepo verjamejo v prazne besede svojega vodje.

Za nejasno izbiro in pomanjkljivejši zapis oziroma manj natančno, klišejsko utemeljitev se odšteje ustrezno število točk.

- **presodi o razlogih sodobnega človeka za upor proti oblasti in jih utemelji – do 5 točk (1 točka + 4 točke);**

Opreделитеv do tega, ali ima sodobni človek razlog za upor – 1 točka;
za smiselno, prepričljivo utemeljitev presoje o razlogih za upor sodobnega človeka proti oblasti – do 4 točke;
za pomanjkljivejši zapis oziroma manj prepričljivo utemeljitev se odšteje ustrezno število točk.

Npr.: V stripu *Živalska kmetija* so se živali uprle, ker jih je človek izkoriščal, jim odvzemal sadove njihovega dela in jih obravnaval kot orodje in ne kot živa bitja. Njihov upor je bil sprva upravičen, saj so si želele pravičnosti, enakosti in svobode. Tako kot one menim, da ima tudi sodobni človek razloge za upor proti oblasti – zlasti takrat, kadar ta zlorablja moč, prikriva resnico ali ne deluje v dobrobit vseh. Zato mislim, da je upor proti oblasti upravičen v primerih, kot je upor ukrajinskega ljudstva proti ruski invaziji. Ljudje se tam niso uprli le tujim vojakom, ampak zlasti nepravični oblasti, ki je s silo napadla njihovo državo in poskušala uničiti njihovo svobodo. Tako so Ukrajinci v podobnem položaju kot živali na kmetiji,

saj so se uprli močnejšemu izkoriščevalskemu vodji, ki si jih je skušal podrediti. Tako kot pri živalih njihov upor izvira iz želje po pravičnosti in svobodi, zato menim, da je v takem primeru povsem upravičen.

- **piše izvirno in ustvarjalno – do 2 točki.**

Svojo izvirnost in ustvarjalnost dokaže z izvirnim pristopom, ki se razlikuje od večine ostalih spisov (npr. argumentirano zagovarja drugačno tezo od pričakovane, se izvirno naveže na kakšno drugo delo s podobno problematiko, se poskusi v poustvarjalnem pisanju ipd.).

Č **Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 točk**

Tekmovalec/tekmovalka **za ustrezno zgradbo** svojega spisa dobi **največ 3 točke**:

- **3 točke** – za logično členjeno in koherentno besedilo;
- **2 točki** – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno;
- **1 točko** – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo;
- **0 točk** – besedilo ni členjeno, ni koherentno.

Tekmovalec/tekmovalka **za jezikovno in pravopisno pravilnost** svojega spisa dobi **največ 4 točke**:

- **4 točke** – za slovnično in pravopisno pravilno besedilo z le z manjšimi napakami;
- **3 točke** – za večinoma slovnično in pravopisno pravilno besedilo, ponekod so manjše napake, ki se ne ponavljajo;
- **2 točki** – za slovnično in pravopisno delno pravilno besedilo, ki vsebuje več raznovrstnih napak, vendar se te ne ponavljajo;
- **1 točka** – za besedilo z več raznovrstnimi slovničnimi in pravopisnimi napakami, ki se ponavljajo;
- **0 točk** – za besedilo s pogostimi in raznovrstnimi slovničnimi ter pravopisnimi napakami.

Tekmovalec/tekmovalka **za slogovno ustreznost** svojega spisa dobi **največ 3 točke**:

- **3 točke** – za slogovno ustrezno besedilo z bogatim besediščem in le z manjšimi napakami;
- **2 točki** – za večinoma slogovno ustrezno besedilo z manjšimi napakami, ki se ne ponavljajo;
- **1 točka** – za slogovno zelo šibko besedilo z veliko raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo;
- **0 točk** – za slogovno slabo besedilo, ki vsebuje veliko napak.

Članicam in članom šolskih komisij želimo veliko zadovoljstva pri vrednotenju.